ಡಾ॥ ಸಿ. ನಾಗಭೂಷಣ *

ವಚನಕಾರ ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಗ್ರಾಮ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪುಲಿಗೆರೆಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುದಾಗಿದೆ. ಹನ್ನೊಂದನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದ ಪುಲಿಗೆರೆಯಲ್ಲಿಯ 'ಸೋಮನಾಥನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ' ವೀರಶೈವಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ ವಿವರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಕಾವ್ಯ-ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಘಟನೆಯ ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ 'ಆದಯ್ಯನ' ಹೆಸರು ವೀರಶೈವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ವಚನಕಾರರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಹದ್ದಾಗಿದೆ. ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರ ನಿಷ್ಠೆಯ ಮೂಲಕ ಏಕದೇವನಲ್ಲಿ ಉಗ್ರನಂಬಿಕೆ ಇರಿಸಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಅನ್ಯಮತಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ವೀರಶೈವಮತ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಶಿವಶರಣರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಆದಯ್ಯನು 'ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರ' ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುನೂರ ಐದು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳ 'ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ' ಎಂದು ಅದು ಈಗಿನ ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು, ಪೂರಕ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ದೊರೆತ ಕೆಲವೊಂದು ಆಧಾರಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಆದಯ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾವ್ಯ-ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಗ್ರಾಮದ ಬಗೆಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ರಾಘವಾಂಕನ ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ. ''ನಾನೊಲಿದು ನೆಲಸಿರ್ಪ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬ ಸುಸ್ಥಾನವುಂಟದರೊಳಗೆ ಜನಿಸು ಹೋಗೆನೆ''. ಎಂಬ[1] ಹೇಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮಣಿ ಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತರ ದೇಶ ದೊಳೊಪ್ಪುವ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಪುರದಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಗಣೇಶ್ವರ ನೆಂಬಾತನೆ ಶಿವಭಕ್ತರು ದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಆದಯ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ . . . .''[2] ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರವು ಆದಯ್ಯನ ಜನಗ್ರಾಮ ಎಂಬುದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನ ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ, ''ಪೋಗೆಂದು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಬಂದಾದಿಗಣನಾಥ ನಾಗಭೂಷಣನ ನಚ್ಚಿನ ದೇಶ ಸೊರಟದೊಳ ಗಾಗೂಣೋತ್ತುಂಗ ಶಿವಭಕ್ತ ರುದರದಿ ಜನಿಸಿ''[3] ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖದಿಂದ ಸೊರಟೂರು ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಎಂಬುದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ. ಸೊರಟ ಎಂಬುದು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದ ತದ್ಭವವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆದಯ್ಯನ ಜನಗ್ರಾಮ

* ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.

1. ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರ (ಸಂ॥ ಆರ್.ಸಿ.ಹಿರೇಮಠ, ಎಂ.ಎಸ್ ಸುಂಕಾಪುರ) ಸ್ಥ.೧. ಪ.ಸಂ.೫೬
2. ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮಣಿ ಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ ಭಾಗ.೨.(ಸಂ॥ ಆರ್.ಸಿ.ಹಿರೇಮಠ, ಎಂ.ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ) ಪು.೭೧.
3. ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತೆ (ಸಂ॥ ಸ.ಸ.ಮಾಳವಾಡ)ಸಂ.೧೩ ಪ.ಸಂ.೨೦

'ಸೌರಾಷ್ಟ್ರವು' ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು, ಆದಯ್ಯನು ಕರ್ನಾಟಕದವನಾಗಿರದೆ ಹೊರನಾಡಿವನು ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.[4]. ವೀ.ರು. ಕೊಪ್ಪಳರವರು 'ಆದಯ್ಯನ ವಚನಗಳು' ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ 'ಸೊರಟೂರು' ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಗಳು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೋಮನಾಥನ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಇಂಥ ಊರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸೋಮನಾಥ' ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂತಿದೆ. ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಹತ್ತಿರವೆ ಸೊರಟೂರೆಂಬ ಗ್ರಾಮ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನ ಶೈಲಿಯಂತಿರುವ ಗುಡಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದಯ್ಯನು ಇಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಮೀಪದ ಸೊರಟೂರೆಂಬ ಇನ್ನಾವುದಾದರೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಾಗಲೀ ಇರುತ್ತಿದ್ದನೇ ಎಂಬಿವು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.[5] ಎಂಬ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದಯ್ಯನು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಬಂದಿರುವನಾಗಿರದೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನವನೇ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಗ್ರಾಮ ಹೊರನಾಡಿನ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ ಚಿಕ್ಕ ಸಂದೇಹ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಯ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯ-ಪದ್ಮಾವತಿಯರ ವಿವಾಹ ಪ್ರಸಂಗದ ನಂತರ ಬೋನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾವ ಪಾರಿಸ ಪಂಡಿತನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ವಾದವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೋಮೇಶನನ್ನು ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಸುರಹೊನ್ನೆ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸದ ಹೊರತು ಉಣ್ಣಲಾರೆ ಎಂಬ ಮಾವನ ಕಟಕಿ ನುಡಿಯನ್ನೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆದಯ್ಯನು ಕಾರ್ಯತತ್ಪರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದಯ್ಯನು ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಸುರಹೊನ್ನೆ ಬಸದಿಗೆ ಸೋಮೇಶನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ವಿದಿತವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಗ್ರಾಮ 'ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ' ಎಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಸೋಮೇಶನನ್ನು ಕರೆತರಲು ತನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರು ಆದ 'ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ' ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿದನೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರವು ಒಂದು ವೇಳೆ ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಗ್ರಾಮವಾಗಿದ್ದರೆ ಪಯಣ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸದೆ ಸುಗಮವಾಗಿ ತಲುಪಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಆತನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆದಯ್ಯನು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮಯ್ಯನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೊರಟ ಪಯಣದ ವಿವರ ತ್ರಾಸದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹೊರಟ ಆದಯ್ಯ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆಯಿಂದ ಹಾದಿಗೆಟ್ಟ ಹೊಲಬನಂತೆ ಪರಿತಪಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ[6] ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಸೌರಾಷ್ಟ್ರವು ಈತನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾಗಿದ್ದರೆ ಪಯಣ ಮಾರ್ಗದ ಪರಿಚಯ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಸೌರಾಷ್ಟ್ರವು ಆದಯ್ಯನ ಮನೆದೇವರು ಆಗಿರುವ ಸ್ಥಳ ಎಂಬುದಾಗಿ 'ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ' ಮತ್ತು 'ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮಣಿ ಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ' ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಊರು ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈತನ ವಚನಗಳ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಹೊರನಾಡಿನವನಲ್ಲ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶದವನೇ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವುದೋ ಊರು ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ವೀ.ರು. ಕೊಪ್ಪಳರವರು ಹುಲಿಗೆರೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಸೊರಟೂರು ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.[7] ಸೊರಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯನ ಬಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕುರುಹುಗಳಾಗಲೀ, ಐತಿಹ್ಯಗಳಾಗಲೀ ಇದ್ದಂತೆ ತಿಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಿತವಾದ ಆಧಾರಗಳಿಂದ 'ಸಾಸಲು' ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಗ್ರಾಮ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಸಲುವಿನಲ್ಲಿ ಸೋಮನಾಥ ದೇವಾಲಯ ಇದೆ. ಸೋಮನಾಥ' ದೇವಾಲಯದ ನವರಂಗದಲ್ಲಿ ಆದಿಸೆಟ್ಟಿಯ ವಿಗ್ರಹ ಇದೆ. 'ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ'ದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.[8] Mysore Archaeologi-

4.ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರ [ಸಂ॥ ಆರ್.ಸಿ ಹಿರೇಮಠ, ಎಂ.ಎಸ್ ಸುಂಕಾಪುರ] ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಪು.I XLVIII
5.ಆದಯ್ಯನ ವಚನಗಳು [ಸಂ॥ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪ] ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. ಪು.VI
6. ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರ ಸ್ಥ.೩. ಪ.ಸಂ.೧೬ ರಿಂದ೭೪.
7. ಆದಯ್ಯನ ವಚನಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. ಪು.VI
8. ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ [ಸಂ॥ ಶಿವರುದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು] ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. ಪು.೨೮.
9. Mysore Archaeological Report ೧೯೧೪. pp. ೨೨.೨೩

cal Reportನಲ್ಲಿಯೂ'The Someswara temple in navaranga figures of Adisetti' ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖ ದಾಖಲಾಗಿದೆ.[9] ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸಾಸಲು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸಲು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಮೂರು ಸಾಸಲು ಗ್ರಾಮಗಳು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಾಸಲು ಗ್ರಾಮ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಾಸಲುಗ್ರಾಮ. ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆ.ಆರ್.ಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಿಕ್ಕೇರಿ ಸಮೀಪದ ಸಾಸಲು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ವಿವರಗಳು ಕಂಡು ಬಂದವು. ಸಾಸಲುವಿನಲ್ಲಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಇದೆ. ದೇವಾಲಯವು ಚೋಳರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನವರಂಗದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಗ್ರಹಗಳು ಇದ್ದು ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು 'ಆದಿಸೆಟ್ಟಿ' ಮತ್ತು 'ಕೋರಿಸೆಟ್ಟಿ' ಎಂದು ಈಗಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಇದೆ. ಈ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಾಗ ಜನರು ಹರಿಹರನ ಆದಯ್ಯನರಗಳೆ ಮತ್ತು ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರದ ಆದಯ್ಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಆದಿಸೆಟ್ಟಿಯ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕುತೂಹಲಕರ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳವು ಸಾಸಲುವಿಗೆ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲು ಜೈನರಿದ್ದು ನಂತರ ಶೈವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಜೈನರಿಗೂ ಕಲಹವಾಗಿ ಜೈನರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಸಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತರೆಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಸಲುವಿನಲ್ಲಿಯ ವೃದ್ಧರೊಬ್ಬರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಖಚಿತತೆ ಸಾಲದು. ಸಾಸಲುವಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಈಗಲೂ ವೀರಶೈವರೇ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು ಸೋಮೇಶ್ವರದೇವರ ಭಕ್ತವೃಂದದವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದಯ್ಯನಿಗೆ ಆದಿಸೆಟ್ಟಿ ಎಂಬುದು ಪರ್ಯಾಯ ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾವ್ಯ-ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯ ''ಖುಲ್ಲ ಶ್ರವಣರ ಕೊಲ್ವ ಮಿತ್ತಾದಿ ಸೆಟ್ಟಿ ಮುದದಲ್ಲಿರಲು; ಇಂದು ಪದ್ಮಾವತಿಯನಾದಿಸೆಟ್ಟಿಯನು ನಲವಿಂದೊಲಿದು; ಆದಿಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಸೋತು ಪದ್ಮಾವತಿಯು ಶೈವೆಯಾದಳೆಂಬುದನವಳು; ಭಕ್ತಾದಿಸೆಟ್ಟಿಮಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕಾಡಿದೆನು ತಪ್ಪುಂಟೆನ್ನೊಳು,'' ಎಂಬ[10] ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತವೆ. ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಒಂದೆಡೆ 'ಆದಿಸೆಟ್ಟಿ ಪುರಾಣ' ಎಂದೇ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವಂತೆ 'ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ' ಮತ್ತು 'ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮಣಿಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ' ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯನ ವಂಶಜರು ಸಾಸಲುವಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬಗೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಇದೆ. ಆದಯ್ಯನ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹುಲಿಗೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆದಯ್ಯನ ಗುರು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯರಾದ ಚಿಕ್ಕಣಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತರು ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಸಾಸಲಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವರ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಶಿವಭಕ್ತರೊಡಗೂಡಿ ಬಂದಾಗ ಆದಯ್ಯನ ವಂಶೋಜನಾದ ಚಿಕ್ಕೊಡೆಯರು ಬಂದು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು ಎಂದಿದೆ.[12] ಈ ಉಲ್ಲೇಖವು ಆದಯ್ಯನ ನಂತರವೂ ಆತನ ವಂಶಜರು 'ಸಾಸಲು' ವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಿದ್ದರು ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹತ್ತರ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಆದಯ್ಯನ ವಂಶಜರಿಗೆ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೋಮೇಶನು ಮನೆದೇವರು ಆಗಿದ್ದಿತು ಎಂಬುದು 'ಶಿವರಾತ್ರಿಯೊಳು ಪೋಗಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯ ಪಾದವ ಕಂಡು ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಬರಲು . . . .'[13] ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ. ಆದಯ್ಯನು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶನನ್ನು ಸುರಹೊನ್ನೆ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ಶಿವಾಲಯವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಂಶಜರಿಗೆ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮನಾಥ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆದೇವರು ಎನಿಸಿರಬೇಕು. ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಬಾಗಿಲ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪವೊಂದಿದ್ದು ಆ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರು ಶಿವರಾಮ ಒಡೆಯ, ಪೂಜಾರಿ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶಾಸನದ ವಿವರದಿಂದ[14] ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಈ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೊತೆ ಸೋಮನಾಥ ದೇವರ ಚಿತ್ರವು ಇದೆ. ಶಿವರಾಮ ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಣರು ಬಹುಶ: ಆದಯ್ಯನ ವಂಶಜರೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಈ ಮಿತವಾದ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಸಾಸಲು ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಸತ್ಯದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆತರೆ 'ಸಾಸಲು' ಆದಯ್ಯನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

---

10. ರಾಘವಾಂಕಚರಿತೆ [ಸಂ॥ ಸ.ಸ. ಮಾಳವಾಡ] ಸಂ.೧೩ ಪ.ಸಂ.೨೨.೨೩.೪೨.೫೭.
11. ಆದಿಶೆಟ್ಟಿ ಪುರಾಣ [ಸಂ॥ ಬಿ.ಬಸವಾರಾಧ್ಯ] ಅಂಬಿಕಾ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆ. ೧೯೧೦.
12. ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮಣಿ ಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ ಭಾಗ.೨ [ಸಂ॥ ಆರ್.ಸಿ.ಹಿರೇಮಠ. ಎಂ.ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ] ಪು.೬೯
13. ಅದೇ, ಪು.೭೧
14. South Indian Inscriptions Vol. No XX. No.೩೬೬. ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ.